

ТЕОРЕТИЧНА ПРИРОДА ІНФЛЯЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНОГО ЯВИЩА

У сучасній науковій літературі зустрічається велика кількість визначень терміну «інфляція», їх можна розділити на три основні групи, що пояснюють інфляцію як [1]:

- 1) стійкий та довготривалий ріст загального рівня цін;
- 2) перерозподіл каналів грошового обігу паперовими грошима, що викликає їх знецінення;
- 3) процес проявлення конфлікту між різними соціальними шарами суспільства.

Таким чином, в економічній теорії виділяють три рівні визначення терміну «інфляція», що характеризуються різним ступенем глибини розуміння досліджуваного явища (рис. 1).

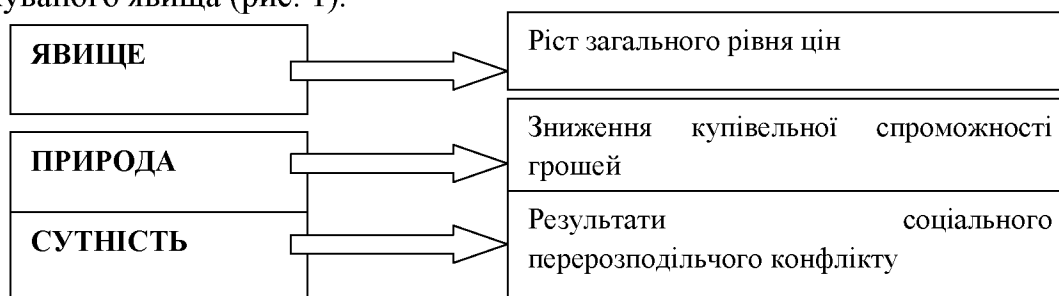

Рис. 1. Структура поняття «інфляція»

Таким чином, слід сформулювати визначення, яке буде відповідати як цілям економічної теорії, так і цілям регулювання інфляції в рамках проведення економічної політики. Таке визначення інфляції повинно відображати не тільки сутність, але і природу інфляції, тобто найбільш значимі форми її виявлення у реальному житті. Тому, під інфляцією слід розуміти зниження купівельної спроможності грошової одиниці, що виникає в процесі перерозподілу суспільного доходу в результаті соціального конфлікту між державою та населенням [2, с.225].

Термін "інфляція" походить від латинського слова *inflatio*, що в перекладі означає "роздування, набухання". Вперше він був застосований для характеристики економіки в період війни 1861—1865 рр. В Північній Америці він засвідчував перевантаження каналів грошового обігу масою грошей, яка перевищувала потребу в них економічної системи. В XIX ст. в Англії і Франції використання терміну "інфляція" було пов'язане з поясненням надмірного зростання грошової маси, що зумовило її знецінення. В економічній літературі даний термін з'явився на початку XX століття [3].

Існує декілька підходів до визначення інфляції. Згідно з першим інфляція – це економічне явище, що характеризується зростанням цін. Але існують розбіжності у визначенні чи всяке зростання цін можна вважати інфляцією. Такі економісти як Гришин І. [4, с. 5] вважають, що будь яке зростання цін є інфляцією.

Найбільш поширеною є класифікація за темпами зростання — помірна, підвищена, галопуюча та гіперінфляція; також багато авторів виділяють інфляцію за

формами прояву — відкрити та приховану; і залежно від причин зростання цін — інфляцію попиту та інфляцію витрат (пропозиції) (табл. 1).

Таблиця 1

Виокремлення видів інфляції в різних літературних джерелах

№ з/п	Класифікаційні ознаки. Вид інфляції	Автор
За ступенем прогнозованості		
1.	Очікувана	Базилевич В.Д.
2.	Неочікувана	Панчишин С., Базилевич В.Д.
За співвідношенням темпів зростання цін на товари		
3.	Збалансована	Панчишин С., Базилевич В.Д.
4.	Незбалансована	Панчишин С., Базилевич В.Д.
Залежно від історичного змісту		
5.	Класична	Панчишин С., Тарасович В.М.
6.	Сучасна	Панчишин С., Тарасович В.М.
Залежно від сфери та факторів виникнення		
7.	Адміністративна	Аврилиян Ф.Н., Гіжевський В.К., Головченко В.В.
8.	Соціальна	Аврилиян Ф.Н., Гіжевський В.К., Головченко В.В.
9.	Кредитна	Аврилиян Ф.Н., Гіжевський В.К., Головченко В.В.
10.	Імпортована	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С., Шишханов М.О.
11.	Експортована	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С.
12.	Індуційована	Аврилиян Ф.Н., Гіжевський В.К., Головченко В.В.

Таким чином, інфляція є складним, багатостороннім явищем, причини якого полягають у взаємодії факторів сфери виробництва і сфери грошового обігу. Інфляція зовні виглядає як знецінення грошей внаслідок їхньої надмірної емісії, яка супроводжується зростанням цін на товари та послуги. Проте це лише форма прояву, а не глибинна сутність і причина інфляції [5, с.254]. Приймаючи до уваги те, що інфляція, яка формується під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів є наслідком порушення економічної рівноваги, питання щодо визначення причин і наслідків її виникнення, формування запобіжних заходів щодо знецінення грошей та стабілізації національної економіки набуває особливої актуальності для країн з перехідною економікою, до складу яких віднесено й Україну.

Література:

1. Novikova N., Volkov D. Modelling core inflation in Ukraine in 2003-2012. Economics Education and Research Consorciium Working Paper. 2012, p. 12.
2. Фурман Т. Ю. Система статистичних показників рівня інфляції. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. Економіка. (2), 2015, - с. 223-229.
3. Космина О.М., Островська Н.Ю. Інфляція та інфляційні процеси в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2012/Economics/3_109889.doc.htm.
4. Мельник О. М. Інфляція: теорія і практика регулювання. - К.: Знання, 1999. - 291с., с. 16], В. Найдюнов [Найденов В. Инфляция на Украине: теория и реальность. – К.:Наук. думка, 1995. – 80 с.
5. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 7-ме вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.